

Stef Gallé

Stef Gallé

Vandaag werken we met z'n vijven in de tuin: Stef Gallé, Stef Gallé, Stef Gallé, Stef Gallé en ik, Stef Gallé. Ik veeg het zweet van mijn voorhoofd en kijk naar kruinen die als rijpe bloemkolen uit de grond steken. Aan het begin van de dag heb ik de bleke hoofdhuiden ingesmeerd met factor vijftig en nu, na een dag in de volle zon, breng ik een verkoelend mengsel aan van aloë vera, distelolie en wolvet.

Er mag niks misgaan. Ondanks de pipetjes bij het toedienen van water, de latex handschoenen bij het smeren en de extra onkruidrondes – geen sprietje bingelkruid te bespeuren – valt de oogst toch weer tegen. Ik tel slechts 17 gezonde kruinen. Vorig jaar hebben we 29 Stef Gallé's geoogst en in de jaren ervoor noemden we 50 Stef Gallé's een matig resultaat. Het riet om tuin staat er vermoeid bij. De stengels geven hun schilfers mee aan de wind alsof het al herfst is.

Stef Gallé legt zijn schoffel op de grond. Precies zoals hij dat elke avond doet, recht hij zijn rug, strijkt over zijn gemillimeterde haar en kijkt naar de roze gloed aan de horizon. Stef Gallé stopt ook. Als hij ziet dat Stef Gallé naar de ondergaande zon staat te kijken, legt hij zijn hark neer en kijkt met een vergulde lach naar Stef Gallé. Stef Gallé lacht terug en wijst naar de zon. Ze knikken naar elkaar, lachen weer en vervolgens fluit Stef Gallé naar Stef Gallé die verderop nog staat te werken. Hij schrikt op, lacht om zijn eigen onnozelheid en richt nu net als de anderen zijn blik naar het westen. Het is stil in de tuin – op het sputteren van mijn tube zelf na.

Stef Gallé plant zijn voeten stevig in de aarde en spreidt zijn armen. De anderen volgen zijn voorbeeld. Hij richt hij zijn gezicht naar de zon, zuigt zijn borst vol lucht en heft het *Stef Gallé* aan. De langgerekte 'è' van 'Stef

verspreidt zich over het aangeharkte zaaibed, over het riet, over het veld naar het kampement waar Stef Gallé waarschijnlijk zojuist is begonnen met de bereiding van de avondmaaltijd, samen met Stef Gallé en Stef Gallé. Na enkele seconden valt Stef Gallé in met een hogere toon en de rest volgt in perfecte harmonie.

Tijdens het zingen keren hun blikken een voor een naar mij. Ze fronsen, kijken naar de tube in mijn hand en dan weer naar de zon. Ik werk verder; de grond moet nog geschoffeld worden. Vlak voor het eerste refrein stopt Stef Gallé met zingen, zet zijn handen in zijn zij en kijkt me aan. Het gezang dooft uit.

‘De zon raakt duidelijk de horizon.’ Stef Gallé wijst naar het licht dat door de rietkraag schijnt. ‘Waarom zing je niet?’

‘Volgens mij doen we iets verkeerd.’ Ik pak mijn schoffel op en werk in een cirkel om de kruin heen.

Stef Gallé kijkt naar Stef Gallé en dan naar mij: ‘We zingen het *Stef Gallé*. Hoe kan dat nou verkeerd zijn?’ Hij vouwt zijn armen over elkaar, gooit ze los en zet ze dan weer in zijn zij.

‘Met zingen gaan we de oogst niet redden,’ zeg ik. ‘We moeten beter ons best doen, of misschien zien we iets over het hoofd.’

‘Is dit een grap?’ Een gezwollen ader kronkelt over het voorhoofd van Stef Gallé. Hij zet een stap naar me toe: ‘Wij zingen als de zon ondergaat.’

De blik van Stef Gallé brandt in mijn zij. Een fractie van een seconde overweeg ik mijn schoffel neer te werpen, mijn gezicht naar de zon te richten en uit volle borst het refrein van het *Stef Gallé* in te zetten. Ik voel de ontlading al: hoe de anderen elkaar lachend zouden toeknikken, hoe ze harder zouden zingen dan normaal – maar ik kan het niet meer aan mezelf verkopen.

‘Ik werk door.’

Je werkt–’ Stef Gallé gooit zijn armen in de lucht. Hij draait zich om en stampt dwars door een zaaibed richting de poort van de tuin. Flinke kluiten tuinaarde vliegen van zijn laarzen. Vlak voor de poort draait hij zich om en wijst naar mij. ‘Heb je enig idee?’ Hij beweegt zijn vinger alsof hij vanaf daar door mijn borstkas prikt en schudt zijn hoofd. Vervolgens draait hij zich om en loopt de tuin uit.

Stef Gallé kijkt me aan. Stef Gallé ook. Stef Gallé staat schaapachtig te lachen, maar dan worden ook zijn ogen klein en ontstaan er diepe groeven in zijn voorhoofd. In de bomen om ons heen kondigen de merels in samenzang met de rietzangers de zonsondergang aan alsof er niets aan de hand is. De seconden walsen over me heen, totdat Stef Gallé zich met een

ruk omdraait en koers zet richting de poort. De andere twee kijken elkaar aan, draaien zich ook om en volgen hem in gelijke tred.

De zon is verdwenen onder de horizon. Vanaf daar schijnt hij krampachtig tegen onderkant van de wolken alsof hij nog niet klaar is om deze dag te laten gaan.

Als bedorven augurken, zo ruiken de bedorven kruinen. Ze zijn ook net zo slijmerig. We hebben geprobeerd ze zo goed mogelijk uit te graven en de aangetaste grond te vervangen met verse tuinaarde, maar nu steekt die geur toch weer de kop op. Even ben ik bang dat het van het gezonde deel van het gewas komt. Ik loop naar een rijpe Stef Gallé, laat me op mijn knieën zakken en ruik aan de tere huid. Dit is hoe een jonge Stef Gallé moet ruiken: kaneel, vanille, licht geroosterd, een zweem van zonnebrand.

Het tuinhek piept en slaat met een klap dicht. Voorzichtig komt Stef Gallé de tuin in. Ze hebben de meest zachtaardige op me afgestuurd.

‘Stef Gallé.’

‘Stef Gallé.’ Ik kniel bij een kruin om sprietje bingelkruid weg te halen. Stef Gallé gaat naast me op de grond zitten, pakt een hand tuinaarde en laat het op zijn andere hand sijpelen.

‘Wat gebeurt er?’ Hij fluistert bijna.

Ik bekijk de kruin van dichtbij. Ziet er prima uit, de huid is licht verbrand, maar verder lijkt het een gezonde Stef Gallé te worden. Het probleem is dat die andere kruinen er ook zo uitzagen voordat ze ineens onder de vlekken zaten.

‘Waarom zing je niet?’

Ik zoek naar woorden. De wolken boven ons hebben een roestbruine kleur aangenomen en het begint te schemeren.

‘Wij zijn Stef Gallé, we zingen altijd als de zon ondergaat.’ Stef Gallé kijkt me aan alsof hij me zijn hoofd in wil trekken en me wil opvangen in onze ziel om me vervolgens zachtjes heen en weer te wiegen tot alles weer normaal is. ‘Wij zingen altijd als de zon ondergaat,’ herhaalt hij zacht.

‘Misschien is dat het juist. De zon. Misschien is die te groot geworden.’

Stef Gallé kijkt me aan. Zijn ogen verstenen. Blijkbaar was zijn kalmte slechts een sluier voor zijn woede. Hij staat op, klopt zijn broek af en wijst naar me. Hij opent zijn mond maar er komt eerst een poosje niks terwijl zijn lippen wel bewegen. En dan vraagt hij: ‘Ben jij Stef Gallé?’

Ik wil iets terugzeggen maar zijn vraag snijdt te diep in mijn vlees. Nog nooit heeft iemand dat gevraagd, ik heb nog nooit iemand die vraag horen stellen aan iemand anders – ik heb nog nooit gehoord over iemand die deze vraag aan ook maar iemand heeft gesteld.

‘Kijk me aan, Stef Gallé.’ Mijn stem trilt. ‘Wie zie je hier staan?’

Hij kijkt naar de grond en haalt zijn schouders op. Het schelle gekwetter van de merels en rietzangers krast in mijn trommelvliezen. Hij ziet er verslagen uit, tien jaar ouder; ik vraag me af of dit is hoe een Stef Gallé van 50 eruit zal zien of dat die toch meer op mij zal lijken.

‘Kijk me aan, Stef Gallé.’

Hij draait zich om en beent de tuin uit.

Het is te donker om verder te werken. Ik ruim mijn spullen op en maak me klaar voor de laatste inspectie als ik in de verte gezang hoor. Ze zingen het *Stef Gallé*. De poort zwiept open en Stef Gallé marcheert de tuin in. Hij wordt gevolgd door Stef Gallé en daarachter Stef Gallé, en Stef Gallé, Stef Gallé – de slang wordt almaar langer en krult langs het riet in een wijde cirkel om me heen.

Als de cirkel rond is stoppen ze niet: de slang kruipt in een spiraal naar binnen tot er een tweede ring is ontstaan, een derde, een vierde... Ze zingen steeds harder, alsof ze met elke ronde ook aan de volumeknop draaien. Wanneer de binnenste ring als een nauwsluitende kraag om me heen staat, stoot Stef Gallé een korte rauwe kreet uit. De optocht stopt en de stilte valt als een blok beton op het veld. De vogels houden hun adem in. Nog een kreet. Honderd gezichten draaien in één ruk naar mij toe. Ik krijg geen lucht meer. Het lijkt of ze alle zuurstof inademen voordat ik de kans krijg. Ogen, ik zie alleen maar ogen, onze ogen in de schaduw van onze aardezwarte wenkbrauwen, en dan hoor ik onze eigen stem bevend het *Stef Gallé* aanheffen.